

Bullarium Ordinis Eremitarum S. Augustini

Periodus formationis

1187 - 1256

(prosequitur *)

41. 1244 12 Aprilis

Dilecti filii Prior.

Plebanus S. Agnetis causam inter quendam Cortabracam cum sociis et conventum S. Salvatoris de Sylva Laci finire debet.

Dilecto filio Plebano S. Agnetis Senensis dioecesis, Salutem etc.

Dilecti filii Prior et fratres Eremitae S. Salvatoris de Sylva Laci Ordinis S. Augustini Nobis conquerendo monstrarunt, quod Cortabracam miles et quidam alii laici Senensis civitatis et diocesis super mortuariis et rebus aliis iniuriarunt eisdem. Ideoque discretionis tuae per Apostolica scripta mandamus quatenus partibus convocatis audias causam et, appellatione remota, debito fine decidas, faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerunt per censuram, eadem cessante appellatione, compellas veritatis testimonium perhibere.

Datum Laterani II Idus Aprilis Pont. nostri anno primo.

Landucci, p. 34; Torelli IV, 387; Schier, f. 11v.

42. 1244 12 Aprilis

Sicut petitio vestra.

Eremitae OSA S. Jacobi Montismorillonis eremum

*) *Augustiniana*. XII (1962), 161-195.

(S. Bartholomaei ?) Montis Vurni, postquam a monachis S. Mariae de Gloria, Anagninae dioecesis, derelictum fuit, reprendre possunt, quia antea a fratribus S. Jacobi eis concessa fuit.

Dilectis filiis Priori et fratribus eremi S. Jacobi de Morilone Ordinis S. Augustini, Lucanae dioecesis, Salutem etc.

Sicut petitio vestra Nobis exhibita continebat, cum vos olim quendam locum in Monte Vurni ad vos spectantem quibusdam monachis Florentis Ordinis nomine... Abbatis et conventus monasterii S. Mariae de Gloria eiusdem Florentis Ordinis, Anagninae dioecesis, pro construendo inibi monasterio dicti Ordinis duxeritis liberaliter concedendum et tandem eisdem monachis a prosecutione operis quod ibidem incoeperunt, desistentibus et loco ipso pro derelicto per decennium et amplius remanente, vos eundem de ipsorum manibus redemeritis, data cuidam procuratori eorum habenti ad hoc mandatum sufficiente quadam pecuniae quantitate, ita tamen quod propter hoc monasterio de Colli praefati Florentis Ordinis, Lucanae dioecesis, ad eosdem abbatem et conventum spectanti dimidiam libram cerae annis singulis persolvatis, prout in instrumento publico confecto exinde dicitur contineri.

Nos vestris supplicationibus benignum impertientes assensum ac suppletes si quis in hoc esse defectus de nostrae plenitudine potestatis, quod inter vos et supradictos monachos factum esse in hac parte auctoritate Apostolica confirmamus et praesentis scripti patrocinio communimus. Non obstante si forte aliquo tempore ipse locus eidem Florenti Ordini sunt per Sedem Apostolicam confirmatus et quod abbas et conventus Florentis consensus super praemissis non extitit requisitus.

Nulli ergo etc.

Datum Laterani II Idus Aprilis Pont. nostri anno primo.

Berger, 609; Reg. Vat. 21, f. 96 (608).

43. 1244 19 Aprilis

Quia ex apostolici cura.

Prior Generalis OSA in Tuscia aspirantes a sententia interdicti, suspensionis et excommunicationis debilis satisfactis, absolvere potest.

Dilectis filiis Priori et fratribus Eremitarum Ord. S. Aug. in Tuscia, Salutem etc.

Quia (aut Cum) ex Apostolici cura tenemur officii circa Religionis augmentum attenti et vigiles inveniri super iis digne votis vestris annuimus, in quibus honorem vestri Ordinis et animarum profectum contineri sentimus. Hinc est, quod Nos precibus vestrae devotionis inducti, ut volentibus vestro aggregari collegio qui suspensionibus aut interdicti vel excommunicationis sententiis sunt ligati, tu, fili Prior, beneficium poscis iuxta formam Ecclesiae impartiri et ipsos in fratres recipere valeatis vobis auctoritate praesentium indulgemus : ita tamen, quod si aliqui ex eisdem, propter debitum, huiusmodi sententiis sunt ligati, de ipso prius satisfaciant ut tenentur.

Nulli ergi omnino etc.

Datum Laterani XIII Kal. Maii, Pont. nostri anno primo.

Torelli IV, 387. Berger 721: Cum ex apostolici, in data 22 Aprilis (X Kal. Maii); Schier, f. 12; Siena, Archivio di Stato. Diplomatico S. Agostino, cum V Kal. Maii (27 Aprilis).

44. 1244 22 Aprilis

Vota devotorum.

Fratribus sacerdotibus eremitarum in Tuscia de consensu rectorum parochialium confessiones audire et praedicare licet.

Dilectis filiis... priori et fratribus heremitis in Tuscia Ordinia S. Augustini, Salutem etc.

Eiusdem tenoris constitutiones 24 Septembris 1243, sed solummodo § 1.

Datum Laterani X Kalendas Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Lucca, Ar. Stat., Pergamene S. Agostino.

45. 1244 23 Aprilis

(Initio textuque omissis).

Fratres eremi S. Salvatoris de Sylva Laci certam quantitatem ex usuris incertis recipere possunt.

Landucci, p. 34.

46. 1244 26 Aprilis

Religiosam vitam eligentibus.

Est Mare Magnum principalium privilegiorum hucusque ab eremitis OSA in Tuscia concessorum secundum ius commune ac generale.

Dilectis filiis Priori et fratribus eremitis in Tuscia constitutis, tam praesentibus quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

§ 1. Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse praesidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet, aut robur (quod absit) sacrae Religionis infringat. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus et domos vestras, in quibus divino vacatis obsequio, sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus et praesentis scripti privilegio communimus.

§ 2. In primis siquidem statuantes, ut Ordo Canonicus, qui secundum Deum et Beati Augustini Regulam in domibus ipsis auctoritate apostolica institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§ 3. Praeterea quascumque possessiones, quaecumque bona praedictae domus in praesentiarum iuste ac canonice possident aut in futurum, concessione Pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis praestante Domino, poterunt adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant.

§ 4. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis, loca ipsa in quibus praefatae domus sitae sunt cum pertinentiis suis: videlicet cum ecclesiis, decimis, hortis, vineis, olivetis, pratis, terris, nemoribus, usagiis, paucis in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis, et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, quae propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere praesumat.

§ 5. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos et absolutos e saeculo fugientes ad conversionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere.

§ 6. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in domibus vestris professionem fas sit sine prioris sui licentia — nisi arctioris religionis obtentu — de eisdem domibus discedere; discedentem vero absque communium litterarumstrarum cautione nullus audeat retinere.

§ 7. Insuper auctoritate apostolica inhibemus, ne ullus episcopus vel quaelibet alia persona, ad synodos vel conventus forenses vos ire vel iudicio saeculari de vestra propria substantia vel posses-

sionibus vestris subiacere compellat ; nec domos vestras causa Ordines celebrandi, causas tractandi vel aliquos conventus publicos convocandi venire praesumat ; nec regularem prioris vestri electionem impediat aut de instituendo vel removendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Ordinis vestri aliquatenus se intromittat. Illud adiicientes, ut scilicet priores ipsi episcopo salvo ordine suo profiteri debeant et contra statuta Ordinis sui nullam professionem facere compellantur.

§ 8. Pro consecrationibus vero altarium vel ecclesiarum, sive pro Oleo sancto vel quolibet ecclesiastico sacramento nullus a vobis, sub obtentu consuetudinis vel alio modo, quidquam audeat extorquere ; sed haec omnia gratis episcopi dioecesani impendant. Alioquin liceat vobis quoscumque malueritis catholicos adire antistites, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentes, qui nostra freti auctoritate vobis quod postulatur impendant. Quos si sedes dioecesanorum episcoporum forte vacaverit, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere et absque contradictione possitis ; sic tamen ut ex hoc in posterum propriis episcopis nullum praeiudicium generetur. Quia vero interdum priorum episcoporum copiam non habetis, si quos episcopos Romanae Sedis (ut diximus) gratiam et communionem habentes et de quibus plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eis benedictiones vasorum et vestium et consecrationes altarium auctoritate Apostolicae Sedis recipere valeatis.

§ 9. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat vobis clausis ianuis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis — dummodo causam non dederitis interdicto — suppressa voce divina officia celebrare. Chrisma vero, Oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum, qui ad Ordines fuerint promovendi, a dioecesanis suscipietis episcopis, siquidem catholici fuerint et gratiam et communionem sacrosanctae Romanae Sedis habuerint et ea vobis voluerint sine pravitate aliqua exhibere.

§ 10. Prohibemus insuper, ut infra fines parochiarum vestrarum nullus sine assensu dioecesanorum episcoporum et vestro Capellam seu Oratorium de novo construere audeat, salvo privilegio Pontificum Romanorum.

§ 11. Ad haec novas et indebitas exactiones ab archiepiscopis, episcopis, archidiaconis seu decanis aliisque omnibus ecclesiasticis saecularibusve personis a vobis omnino fieri prohibemus.

§ 12. Sepulturam quoque in ecclesiis vestris liberam esse decernimus, ut eorum devotioni et extremae voluntati, qui se in eisdem ecclesiis sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti fuerint aut etiam publice usurarii, nullus obsistat, salva tamen iustitia illarum ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur.

§ 13. Decimus praeterea et possessiones ad ius ecclesiarumstrarum spectantes, quae a laicis detinentur, redimendi et legitime liberandi de manibus eorum et ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi libera sit vobis de Nostra auctoritate facultas.

§ 14. Obeunte vero Generali Priore vestro vel suorum quolibet successorum, nullus vobis qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum maior pars consilii sanioris secundum Deum et Beati Augustini Regulam providerint eligendum.

§ 15. Paci quoque et tranquillitati vestrae paterna in posterum solitudine providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum vestrorum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere.

§ 16. (17) Praeterea omnes libertates et immunitates a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus locis vestris concessas, necnon libertates et exceptiones saecularium exactionum a regibus et principibus vel aliis fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus et praesentis scripti privilegio communimus.

§ 17. (18) Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatas domos retinere, perturbare aut eorum possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed ea omnia integra conserventur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicae auctoritate, dioecesanorum episcoporum canonica iustitia et in supradictis decimis moderatione concilii generalis.

§ 18. (19) Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularive persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine

districtae subiaceat ultioni. Cunctis autem eisdem domibus, sua iura servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

Notas fac mihi Domine vias vitae.

Ego Innocentius Catholicae Ecclesiae episcopus.

Ego Stephanus S. Mariae Transtyberim tit. S. Calixti Presb. Card.

Ego Otho S. Nicolai in Carcere Diac. Card.

Ego Rainaldus Ostiensis et Vellitrensis episcopus.

Ego Rainerius S. Mariae in Cosmedin Diac. Card.

Ego Ricchardus S. Angeli Diac. Card.

Ego fr. Jacobus episcopus Praenestinus.

Datum Laterani per manum F. Jacobi de Ordine Fratrum Praedicatorum S. Romanae Ecclesiae Vice-cancellari VI Kal. Maii, Indictione XI, Incarnationis Dominicae anno MCCXLIV, Pont. vero Domini Innocentii Papae Quarti, anno primo.

Hh. 2, 7; Torelli IV, 391-93; Empoli 166-169; Berger 658; Potthast 11353; Schier, ff. 12v-14; Colinas, 41.

47. 1244 26 Aprilis

Quoniam ut ait.

*Fideles in ecclesiis Fratrum Eremitarum S. Augustini in enumeratis diebus indulgentiam 1000 annorum et quadriagenarum lucrare possunt, si manum adiutricem porrexerint in restauratione dictarum ecclesiarum et in die indicatis illas visitent*¹⁾.

Universis Christi fidelibus praesentes litteras inspecturis,
Salutem etc.

Quoniam, ut ait Apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi prout in corpore gessimus, sive bonum fuerit sive malum, oportet Nos diem messisionis extremum misericordiae operibus prae-

¹⁾ Hoc documentum falsum reputamus ob extravagantem numerum dierum privilegiorum = sc. 145 annuatim, necnon ob quantitatem indulgentiae = sc. 1000 annos ac totidem quadragenae; indulgentia maxima, quae hucusque ante 1256 invenimus erat 2 annorum ac 80 dierum. Insuper stylus clarus non est et forse indicantur aliquae festivitates, e. g. in honore S. Augustini anno 1244 adhuc non existentes.

venire ac aeternorum intuitu seminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in coelis : firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce seminat, parce et metet, et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet vitam aeternam.

Cum igitur dilecti filii Generalis et fratres Eremitarum S. Augustini Ordinis, sicut ipsi in sua Nobis petitione monstrarunt, domus et ecclesiae eorum non modicum indigeant reparatione, nec propriae sufficiant facultates ad reparationem praedictarum, cum sit eis necessarium per mendicata suffragia [supplere], [Nos benevolentiam vobis] praestare cupientes. Itaque sicut domos suscepimus in nostra protectione et [istae] reparatione indigere noscantur non modicum sumptuosa, Nos cupientes, ut domus et ecclesiae praedictae congruis honoribus frequententur, et reparentur ac etiam conserventur, et ut Christi fideles eo libentius causa devotionis confluant, et ad easdem ecclesias et domos ac de reparatione et conservatione praedictarum manus protinus porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem, dono caelestis gratiae uberius conspexerint se refectos, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus vere poenitentibus et confessis, qui in Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniae, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, necnon in Assumptionis, Nativitatis, Annunciationis ac Purificationis B. Mariae, ac a Dominica Septuagesimae inclusive usque ad Dominicam in Palmis, et die Mercurii, die Iovis et die Veneris Hebdomadae Sanctae, ac Nativitatis B. Ioannis Baptistae ac Apostolorum Petri et Pauli, in solemnitatibus Apostolorum et Evangelistarum ac in omnibus festivitatibus S. Augustini, dictarum ecclesiarum dedicationis festivitatibus et celebritate Omnium Sanctorum, et per ipsas Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniae, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, necnon Nativitatis, Assumptionis B. Mariae et Nativitatis S. Joannis Baptistae et apostolorum Petri et Pauli praedictarum festivitatum octavas, praefatas ecclesias devote visitaverint annuatim et ad reparationem et conservationem praedictarum manus porrexerint adiutrices, ut praefertur singulas videlicet festivitatum et earum octavas et celebritate et dierum praedictorum videlicet a Dominica Septuagesimae usque ad Dominicam Palmarum mille annos et totidem quadragenas, illorum vero tantum festis praedictorum diebus, quibus praedictas ecclesias visitaverint et ad reparationem et conservationem earundem manus porrexerint

adiutrices, ut praefertur, a poena et a culpa misericorditer relaxamus, praesentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Datum Laterani VI Kal. Maii, Pont. nostri anno primo.

Empoli, 165-66; Torelli IV, 388-89. Hh. 2, 6; Potthast 11355; Schier, f. 12; Würzburg, Archivium Provinciae Germaniae OESA, Dominkanerplatz 2, Urkunde 153; Colinas, 38.

48. 1244 11 Maii

Pium fore dignoscitur.

Praelati Ecclesiae eos monitione praemissa punire debent, qui contra tenorem privilegii protectionis S. Sedis Fratres Eremitas OSA Tusciae molestant.

Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis et Episcopis ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis et aliis ecclesiarum Praelatis ad quos litterae istae pervernerint, Salutem etc.

Pium fore dignoscitur, ut gloriantibus in malitia per Nos taliter obsistatur, quod repressis eorum insultibus vacantes divino cultui liberius possint in observantia mandatorum Domini delectari.

Cum igitur dilectos filios priores et fratres Eremitas Ord. S. Augustini de Tuscia digne velimus ex Apostolicae Sedis privilegio, quod eis de novo concessimus, spirituale consequi gaudium et temporalem obtinere profectum, Universitatem vestram rogamus et hortamur attente per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus eosdem pro Divina et Nostra reverentia favoris opportuni praesidio prosequentes, eos qui contra tenorem ipsius privilegii, eisdem aliquas praesumpserint irrogare iniurias vel iacturas, ut eis debitam satisfactionem impendant per censuram ecclesiasticam monitione praemissa, cessante appellationis obstaculo, compellatis.

Datum Laterani V Idus Maii, Pont. nostri anno primo.

Hh. 2, 8; Empoli, p. 169; Torelli IV, p. 392; Potthast 11381; Schier, f. 15.

49. 1244 28 Maii

Quia salutem.

Nominatio NN in correctorem et reformatorem omnium eremitarum in Tuscia per triennium.

Dilectio filio... Visitatori Generali Heremitarum Ordinis
S. Augustini de Tuscia, Salutem etc.

Quia salutem potissime cupimus animarum ea per quae provenire valeat diligenti sollicitudine procuramus ipsius impedimenta studentes celeriter amovere.

Hinc est quod Nos de probitate tua plenam in Domino fiduciam obtinentes discretioni tuae praesentium auctoritate committimus, ut in omnes heremitas Tusciae tam in capita quam in membra correctionis officium quotiens eorum saluti expedire videris et reformationis exercens, studens iuxta indultam tibi coelitus gratiam extirpare in ipsis vitia et plantare virtutes; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo; praesentibus per triennium minime valituris.

Data Laterani V Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno primo.

Siena, Archivio di Stato, Diplomatico S. Agostino; A. G., fondo Lopez.

50. 1244 1 Decembris *Qua ut Christi fideles.*

Indulgentia eis qui manus porrectrices in constructione aut reparatione ecclesiarum ac domorum OSA porrexerunt.

Neelsbach No. 6.

51. 1245 16 Augusti *Paci et tranquillitati.*

Superiores OFM ejectis ac egressis ex Ordine eorum licentiam ad alios ordines approbatos transeundi dare nequeunt, exceptis ordinibus B. Augustini, Templariorum, Hospitaliorum et aliorum religiosorum arma portantium.

Generali et Provincialibus ministris Ordinis Fratrum Minorum.

Paci et tranquillitati vestrae paterna volentes in posterum sollicitudine providere, ut eiectis de vestro Ordine vel egressis, qui receptione in eodem Ordine suis exigentibus culpis reddiderunt se indignos, transeundi ad alios ordines approbatos, praeterquam ad B. Augustini, Templariorum, Hospitaliorum et aliorum religiosorum

arma portantium, ad vitandam occasionem evagandi cum vestris testimonialibus litteris auctoritate nostra licentiam dare possitis, plenam vobis de fratrum nostrorum consilio concedimus auctoritate praefata facultatem, districtius inhibentes, ne tales aliter ad alium ordinem transire vel aliquis ipsos recipere seu retinere praesumant absque licentia Sedis Apostolicae speciali, faciente plenam de praesentibus monitione.

Nulli ergo etc.

Berger 1484; Potthast 11807; Reg. Vat. 21, f. 230v (124); Colinas, 51.

52. 1245 5 Septembris *Dilecti filii Prior.*

Archidiaconus Senensis dioecesis provideat ut eremo Lupocavi detur ecclesiam S. Quirici de Populonia, quia archiepiscopus Pisarum in hac causa ei commissa nihil fecit (Cf. 15 Dec. 1243).

Dilecto filio... Archidiacono Senonensi.

Dilecti filii... Prior et fratres eremi S. Mariae de Lupocavo, Lucanae dioecesis, porrecta Nobis petitione monstrarunt, quod Nos olim, intellecto quod eadem eremus religioni existeret minus apta et quod monasterium S. Quirici de Populonia, Massanae dioecesis, Ecclesiae Romanae iuris ac proprietatis existens ad tam miserabilem statum devenerat quod non nisi solus... abbas remanserat in eodem, venerabili fratri nostro [Vitali]... archiepiscopo Pisano per litteras nostras duximus injungendum ut, inquisita super hiis plenius veritate, si rem inveniret taliter se habere, concederet auctoritate nostra eisdem priori ac fratribus ac per ipsos eorum Ordini perpetuis temporibus monasterium supradictum, contradictores etc. usque compescendo ita quod praedicto abbati quoad viveret necessaria prout deceret congrue ministrarentur de bonis monasterii memorati. Sed dictus archiepiscopus negotium ipsum fere per biennium detinens in suspensio in eo procedere non curavit in non modicum eorum praeiudicium et gravamen. Nolentes igitur ut quod super hoc pie incepimus ulterius retardetur, mandamus quatenus in negotio ipso procedas iuxta directarum ad eundem archiepiscopum continentiam litterarum.

Datum Lugduni Nonis Septembris, Pont. nostri anno tertio.

Berger 1535.

53. 1245 17 Septembris *Paci et tranquillitati.*

Eiusdem tenoris bullae 16 Augusti 1245 sed nunc in Magistrum et Priores Ordinis Praedicatorum directum.

Datum Lugduni XV Kal. Oct. Pont. nostri anno tertio.

Berger 1539; Potthast 11876.

54. 1245 25 Septembris *Ut eo libentius (liberius).*

Privilegia Fratrum Eremitarum in Tuscia commorantium ad quoslibet alios eiusdem Ordinis extra Tusciam constitutos extenduntur.

Dilectis filiis Priori... et fratribus Eremitarum OSA, Salutem etc.

Ut eo liberius et libentius divinis insistere possitis obsequiis, quo potiorum fueritis a Sede Apostolica gratiam consecuti, Nos sincerum gerentes ad ampliationem vestrae Religionis affectum, praesentium auctoritate decernimus, ut privilegia et indulgentiae, libertates et immunitates perpetua fratribus vestris in Tuscia dumtaxat morantibus concessa ad quoslibet alios vestrae Religionis et Ordinis fratres ubilibet constitutos, tam presentes quam posteros, extendantur.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Lugduni VII Kal. Oct., Pont. nostri anno tertio.

AA 4 (1911) 273; Berger 1534; Schier, f. 15 (in margine).

55. 1245 3 Novembris *Religiosam vitam.*

Est Mare Magnum eiusdem tenoris ac « Quoties a nobis petitur », 1 Octobris 1243, cum nonnullis numeris plus elaboratis, Brictinis concessum.

Dilectis filiis Priori et fratribus Eremi S. Blasii de Brictinis, tam praesentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

§ 1. Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse praesidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet aut robur (quid absit) sacrae religionis infringat. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clemen-

ter annuimus et domos vestras, in quibus divino vacatis obsequio, sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus et praesentis scripti privilegio communimus.

§ 2. In primis siquidem statuentes, ut Ordo canonicus, qui secundum Deum et B. Augustini Regulam atque institutionem eremiticae vitae Fratrum Bricinensium in domibus ipsis institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§ 3. Praeterea quoscumque hortos et sylvas et quaecumque bona praedictae domus in praesentiarum iuste ac canonice possident aut in futurum, concessione Pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis, praestante Domino, poterint adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant.

§ 4. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis: loca ipsa, in quibus praefatae domus sitae sunt cum omnibus pertinentiis suis, videlicet: cum ecclesiis, hortis, pratis, nemoribus, usuagiis in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, quae propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de hortis sive virgultis et piscationibus vestris, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere praesumat.

§ 5. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos et absolutos, e saeculo fugientes ad conversionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere.

§ 6. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in domibus vestris professionem fas sit sine prioris sui licentia de eisdem locis discedere; discedentem vero absque communium litterarumstrarum cautione nullus audeat retinere. Quod si quis forte retinere praesumpserit, licitum sit vobis in ipsos fratres clericos vel laicos regularem sententiam promulgare.

§ 7. Insuper auctoritate Apostolica inhiibemus, ut nullus episcopus vel quaelibet alia persona ad synodos vel conventus forenses vos ire, vel iudicio saeculari de vestra propria substantia vel possessionibus vestris subiacere compellat; nec ad domos vestras causa ordinis celebrandi, causas tractandi vel aliquos conventus publicos convocandi, venire praesumat; nec regularem electionem prioris vestri impediat aut de instituendo vel removendo eo, qui pro tempore fuerit contra statuta Ordinis vestri, se aliquatenus intromittat. Illud adiicientes, ut scilicet priores ipsi episcopo (salvo ordine suo) oboedire

debeant et contra statuta Ordinis sui nullam oboedientiam facere compellantur.

§ 8. Pro consecrationibus vero altarium seu ecclesiarum, ordinationibus clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, sive pro Oleo Sancto vel quolibet ecclesiastico Sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis vel alio modo quicquam audeat extorquere ; sed haec omnia gratis vobis episcopi dioecesani impendant. Alioquin liceat vobis quoscumque malueritis catholicos adire antistites, gratiam et communionem Apostolicae Sedis habentes, qui nostra freti auctoritate, vobis quod postulatur impendant. Quod si sedes dioecesanorum episcoporum forte vacaverint, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere et absque contradictione possitis ; sic tamen ut ex hoc in posterum propriis episcopis nullum praeiudicium generetur. Quia vero interdum priorum episcoporum copiam non habetis, si quos episcopos Romanae Sedis (ut diximus) gratiam et communionem habentes et de quibus plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eis benedictiones vasorum et consecrationes altarium auctoritate Apostolica recipere valeatis.

§ 9. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat vobis clausis ianuiis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis interdicto.

§ 10. Prohibemus insuper ut infra fines locorum vestrorum nullus, sine assensu dioecesani episcopi et vestro, capellam sive oratorium de novo construere audeat, salvo privilegio Pontificum Romanorum.

§ 11. Ad haec novas et indebitas exactiones ab archiepiscopis, episcopis, archidiaconis seu decanis, aliisque omnibus ecclesiasticis saecularibusve personis a vobis omnino fieri prohibemus.

§ 12. Sepulturam quoque in ecclesiis vestris libere esse decernimus, ut eorum devotione et extremae voluntati, qui se in eisdem ecclesiis vestris sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti fuerint aut etiam publice usuarii nullus obsistat, salva tamen iustitia illarum ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur.

§ 13. Praeterea hortos et sylvas, ad ius ecclesiarum vestrarum spectantes, quae a laicis detinentur, redimendi et legitime liberandi de manibus eorum et ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi libera sit vobis de nostra auctoritate facultas.

§ 14. Obeunte vero Generali Priore vestro vel suorum quolibet successorum nullus ibidem qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum maior pars consilii sanioris secundum Deum et B. Augustini Regulam providerint eligendum.

§ 15. Paci quoque et tranquillitati vestrae paterna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ne infra clausuras locorum vestrorum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere.

§ 16. Caeterum quia Regnum Dei non in veste pretiosa consistit et Conditor ac Redemptor humani generis ad imitandum humilitatis exemplum induit habitum paupertatis, fratres vestri Ordinis de colore seu valore vestium, sicut in eodem Ordine statutum esse dignoscitur, de caetero non contendant, sed semper vilitatem in eis pro consequenda stola gloriae observantes, quattuor tunicis, duobus scapulariis ac una cuculla coloris grisei sint contenti, et quilibet frater ampla corrigia non consuta cingatur desuper et illa contentus existat.

§ 17. Præterea omnes libertates et immunitates a prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus eremo vestrae concessas, necnon libertates et exemptiones saecularium exactionum a regibus et principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus et præsentis scripti privilegio communimus.

§ 18. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum eremum temere perturbare aut eius hortos et sylvas auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolica auctoritate et dioecesani episcopi canonica iustitia.

§ 19. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a Sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo districtae subiacet ultioni. Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant et apud districtum Iudicem præmia aeternae pacis inveniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicae Ecclesiae episcopus.

Ego Otto Portuensis et S. Rufinae episcopus.

Ego Willelmus Sabinensis episcopus.

Ego Petrus tituli S. Marcelli presbyteris Cardinalis.

Ego Willelmus tituli Basilicae XII Apostolorum presbyteris Cardinalis.

Ego fr. Johannes tituli S. Laurentii in Lucina presbyteris Cardinalis.

Ego fr. Ugo tituli S. Sabinae presbyteris Cardinalis.

Ego Aegidius tituli SS. Cosmae et Damiani diaconus Cardinalis.

Ego Ottavianus tituli S. Mariae in Via Lata diaconus Cardinalis.

Ego Petrus tituli S. Georgii ad Velum Aureum diaconus Cardinalis.

Ego Johannes tituli S. Nicolai in Carcere Tulliano diaconus Cardinalis.

Ego Willelmus tituli S. Eustachii diaconus Cardinalis.

Datum Lugduni, per manum Magistri Marini S. Romanae Ecclesiae vicecancellarii, III Nonas Novembris, indictione IIII, Incarnationis dominicae anno MCCXLV, Pontificatus vero domni Innocentii Papae IIII anno tertio.

Torelli IV, 395; Empoli, 6-9.

56. 1246 26 Aprilis Religiosam vitam eligentibus.

Constitutio eiusdem tenoris aliarum cum hoc initio Janbohtis concessa.

Priori fratrum heremitarum S. Mariae de Buttrio, Cese-natis dioecesis, eiusque subjectis prioribus ac fratribus universis tam praesentibus quam futuris heremiticam vitam professis in perpetuum.

§ 1. Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse praesidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet aut robur (quod absit) sacrae religionis infringat. Ea propter, dilecti in Domini filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus et domos vestras, in quibus divino vacatis obsequio, sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus et praesentis scripti privilegio communimus.

§ 2. In primis siquidem statuantes, ut Ordo canonicus, qui se-

cundum Deum et B. Augustini Regulam in domibus ipsis institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§ 3. Praeterea quoscumque hortos et sylvas et quaecumque bona praedictae domus in praesentiarum iuste ac canonice possident aut in futurum, concessione Pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis, praestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant.

§ 4. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis : loca ipsa, in quibus praefatae domus sitae sunt cum omnibus pertinentiis suis, videlicet : cum ecclesiis, hortis, pratis, nemoribus, usuagiis in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, quae propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de hortis sive virgultis et piscationibus vestris, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere praesumat.

§ 5. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos et absolutos, e saeculo fugientes ad conversionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere.

§ 6. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in domibus vestris professionem fas sit sine prioris sui licentia de eisdem locis discedere ; dicens vero absque communium litterarumstrarum cautione nullus audeat retinere. Quod si quis forte retinere praesumpserit, licitum sit vobis in ipsos fratres clericos vel laicos regularem sententiam promulgare.

§ 7. Insuper auctoritate Apostolica inhibemus, ut nullus episcopus vel quaelibet alia persona ad synodes vel conventus forenses vos ire, vel iudicio saeculari de vestra propria substantia vel possessionibus vestris subiacere compellat ; nec ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi vel aliquos conventus publicos convocandi, venire praesumat ; nec regularem electionem prioris vestri impediat aut de instituendo vel removendo eo, qui pro tempore fuerit contra statuta Ordinis vestri, se aliquatenus intromittat. Illud adiicientes, ut scilicet priores ipsi episcopo (salvo ordine suo) oboedire debeant et contra statuta Ordinis sui, auctoritate Sedis Apostolicae confirmata, nullam oboedientiam facere compellantur.

§ 8. Pro consecrationibus vero altarium seu ecclesiarum, sive pro Oleo Sancto vel quolibet ecclesiastico Sacramento nullus a vobis

sub obtentu consuetudinis vel alio modo quidquam audeat extorquere ; sed haec omnia gratis episcopi dioecesani impendant. Alioquin liceat vobis quoscumque malueritis catholicos adire antistites, gratiam et communionem Apostolicae Sedis habentes, qui nostra freti auctoritate, vobis quod postulatur impendant. Quod si sedes dioecesanorum episcoporum forte vacaverint, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere et absque contradictione possitis ; sic tamen ut ex hoc in posterum propriis episcopis nullum praeiudicium generetur. Quia vero interdum priorum episcoporum copiam non habetis, si quos episcopos Romanae Sedis (ut diximus) gratiam et communionem habentes et de quibus plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eis benedictiones vasorum et vestium et consecrationes altarium auctoritate Apostolica recipere valeatis.

§ 9. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat vobis clausis ianuis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, dommodo causam non dederitis interdicto, suppressa voce divina officia celebrare. Chrisma vero, Oleum Sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, a dioecesanis suscipietis episcopis, siquidem catholici fuerint et gratiam et communionem sacrosanctae Romanae Sedis habuerint et ea vobis voluerint sine pravitae aliqua exhibere.

§ 10. Prohibemus insuper ut infra fines locorum vestrorum nullus, sine assensu dioecesanorum episcoporum et vestro capellam sive oratorium de novo construere audeat, salvo privilegio Pontificum Romanorum.

§ 11. Ad haec novas et indebitas exactiones ab archiepiscopis, episcopis, archidiaconis seu decanis, aliisque omnibus ecclesiasticis saecularibusve personis a vobis omnino fieri prohibemus.

§ 12. Sepulturam quoque in ecclesiis vestris libere esse decernimus, ut eorum devotione et extremae voluntati, qui se in eisdem ecclesiis vestris sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti fuerint aut etiam publice usuarii nullus obsistat, salva tamen iustitia illarum ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur.

§ 13. Praeterea hortos et sylvas, ad ius ecclesiarum vestrarum spectantes, quae a laicis detinentur, redimendi et legitime liberandi de manibus eorum et ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi libera sit vobis de nostra auctoritate facultas.

§ 14. Obeunte vero Generali Priore vestro vel suorum quolibet successorum nullus ibidem qualibet subreptionis astutia seu violentia praepnatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum maior pars consilii sanioris secundum Deum et B. Augustini Regulam providerint eligendum.

§ 15. Paci quoque et tranquillitati vestrae paterna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ne infra clausuras locorum vestrorum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere.

§ 16. (17) Praeterea omnes libertates et immunitates a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus locis vestris concessas, necnon libertates et exceptiones saecularium exactionum a regibus et principibus vel aliis fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus et praesentis scripti privilegio communimus.

§ 17. (18) Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatas domos retinere, perturbare aut eorum possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed ea omnia integra conserventur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicae auctoritate, dioecesanorum episcoporum canonica iustitia et in supradictis decimis moderatione concilii generalis.

§ 18. (19) Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularive persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo Corpore et Sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae subiaceat ultioni. Cunctis autem eisdem domibus, sua iura servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant et apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Innocentius Catholicae Ecclesiae episcopus.

Ego Otto Portuensis et S. Rufinae episcopus.

Ego Petrus Albanensis episcopus.

Ego Wilhelmus Sabiniensis episcopus, etc. omnes ut in die
3 Nov. 1245.

Datum Lugduni per manum magistri Marini S. Romanae Ecclesiae vicecancellarii, VI Kalendas Maii, indictione IIII, Incarnationis Dominicæ anno 1246, Pontificatus vero domni Innocentii Papæ IIII, anno tertio.

Archivio Secreto Vaticano, Reg. Vat. 21, 273v-274 (465); Berger 1806.

57. 1246 26 Septembris *Vota devotorum.*

Permissio confessiones aud'endi ac prædicandi cum consensu tamen ordinarii loci necnon et rectorum parochialium. Eiusdem tenoris ut 24 Septembris 1243, § 1, Janbonitis nunc concessa.

Priori et fratribus heremi S. Mariæ de Budriolo OSA, Cesenatis diocesis.

Datum Lugduni VI Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno quarto.

Berger 2103.

58. 1246 3 Octobris *Devotionis vestrae.*

Brictini possunt candidatos Ordini post debitam satis'ctionem ab excommunicatione latae sententiae absolvere.

Dilectis filiis Priori et visitoribus Fratrum Eremitarum de Brictinis Ordinis S. Augustini, Salutem et Apostolicam benedictionem.

Devotionis vestrae precibus inclinati auctoritate vobis praesentium indulgemus, ut, si contigerit aliquos Ordinis vestrae Religionem intrare volentes in canonem latae sententiae incidisse, ne pium eorum propositum possit ullatenus impediri, si eos ad Sedem Apostolicam venire oporteat, eis absolutionis beneficium iuxta formam Ecclesiae impendatis, dummodo damna et iniuriam prius satisfaciant competenter, nisi forte adeo gravis fuerit et enormis eorum excessus, quod sint merito ad Sedem Apostolicam transmittendi.

Nulli ergo etc.

Datum Lugduni V Nonas Octobris, Pontificatus nostri anno quarto.

Roma, Biblioteca Angelica, cod. 1390, f. 15.

59. 1247 10 Aprilis

Honestis petentium.

Pauperes Catholici in divinis officiis modum Romanum sequi possunt non obstante quod Mediolani congregati sunt.

Priori et fratribus domus et Ordinis B. Augustini Mediolanensis, Pauperibus Catholicis nuncupatis, Salutem etc.

Honestis petentium desideriis libenter annuimus et ut optatum consequantur effectum favorem apostolicum impertimur.

Ex parte siquidem vestra fuit Nobis humiliter supplicatum, ut, cum de diversis mundi partibus in unum ad Dei obsequium congregati, psallere Domino in divinis officiis secundum modum et institutionem B. Ambrosii, prout Mediolanensis clerus utitur, nesciatis, psallendi secundum modum et ordinationem B. Gregorii, quibus utitur Ecclesia generalis, vobis de benignitate Sedis Apostolicae licentiam largiremur. Nos igitur vestris in hac parte desideriis benignum impertientes assensum vobis auctoritate praesentium licentiam concedimus postulatam.

Nulli ergo etc.

Datum Lugduni IV Idus Aprilis, Pontificatus anno quarto.

Berger 2539.

60. 1247 17 Junii

Insinuarunt Nobis.

Card. Octavianus, Legatus, episcopum Bononiensem exhortare debet ut unionem ecclesiae et conventus S. Mariae Magdalenae in Valle di Petra cum Bricinis confirmet.

Dilecto filio O(ctaviano) Sanctae Mariae in Via Lata Diacono Cardinali Apostolicae Sedis Legato, Salutem et Apostolicam benedictionem.

§ 1. Insinuarunt Nobis dilecti filii Prior et universi fratres eremitae de Bricinis, Ordinis S. Augustini, quod prior ecclesiae S. Mariae Magdalenae in Valle de Petra Bononiensis dioecesis, ad frugem vitae melioris aspirans, de sui conventus voluntate unanimi et consensu in manibus dicti prioris de Bricinis pro se ac praefato conventu (salvo per omnia iure venerabilis fratris nostri Bononiensis episcopi) fecit obedientiam manualement, B. Augustini Regulam et constitutiones ac observantias eorundem servaturum perpetuo pro se

ac suis fratribus se promittens, sicut in publico instrumento, confecto inde, plenius dicitur contineri.

§ 2. Cum autem priores et eremitas huiusmodi pro Religionis suae meritis affectu prosequamur in Domino speciali, dicto episcopo preces direximus et mandatum, ut quod in hac parte, intentione salubri factum esse dignoscitur, pro divina et nostra reverentia gratum sibi constituens et acceptum id prout spectat ad ipsum confirmare non differat, et super hoc tibi etiam, cum requisitus a te fuerit, reverenter intendat, ita quod ex hoc processu temporis, gratiosi apud Nos meruisse gaudeat incrementa favoris. Quocirca discretioni tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eundem episcopum, sicut efficacius poteris, ut mandatum nostrum compleat, exhorteris. Nobis, quod super hoc feceris et inveneris, rescripturus.

Datum Lugduni XV Kal. Julii, Pontificatus nostri anno quarto.

Hh. 2, 9; 10; Empoli, 170; Torelli IV, 405; Potthast 12575; Schier, f. 15; Billi, p. 34.

61. 1247 11 Augusti *Quoniam ut ait.*

Indulgentia 40 dierum christifidelibus manum adiutricem porgentibus in construendo aut restaurando conventus Eremitarum de Bricino.

Textus ut infra n° 66.

Berti-Lopez, Bullarium A. G. (sine ulteriori indicatione).

62. 1247 17 Augusti *Quoniam ut ait.*

Ut supra (100 dierum) pro aedificatione ecclesiae Bricinorum in civitate Jesi.

Datum Lugduni XVI Kal. Septembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Hh. 2, 12; Schier, f. 15v (40 dierum).

63. 1247 1 Septembris *Quoniam ut ait.*

Ut supra Bricinis in civitate Rimini.

Datum Lugduni Kal. Septembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Torelli V, 39; AA 5 (1913), 426; Potthast 12665 (cum data 27 Augusti).

64. 1247 3 Septembris *Quoniam ut ait.**Ut supra pro Bricitinis in civitate Ascoli.*

Datum Lugduni III Nonas Septembris, Pontificatus nostri anno quinto.

AA 4 (1911), 374; Torelli IV, 407.

65. 1247 24 Septembris *Quoniam ut ait.**Ut supra pro Bricitinis in oppido Montolmo.*

Datum Lugduni VIII Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno quinto.

AA 4 (1911), 421; Torelli IV, 407.

66. 1247 27 Septembris *Quoniam ut ait.*

Indulgentia 40 dierum ut supra pro aedificatione ecclesiae, domorum et officinarum Brictinorum in civitate Pesaro.

Universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, Salutem et Apostolicam benedictionem.

§ 1. Quoniam (ut ait Apostolus) omnes stabimus ante tribunal Christi, recepturi prout in corpore gessimus sive bonum fuerit sive malum, oportet nos diem messionis extremum misericordiae operibus praevenire ac aeternorum intuitu seminare in terris, quod (red-dente Domino) cum multiplicato fructu recolligere debeamus in caelis, firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce seminat, parce et metet, et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet vitam aeternam.

§ 2. Cum igitur dilecti filii prior et fratres eremitae de Bricitinis Pesauriensis Ordinis S. Augustini, sicut sua Nobis petitione monstrant, ibidem ecclesiam eorum, domos et officinas suis usibus oportunas de novo aedificare coeperint opere sumptuoso, ad quod fidelium subsidium dignoscitur esse eis plurimum opportunum, universitatem vestram rogamus et hortamur in Domino, in remissionem vobis peccaminum iniungentes, quatenus eis ad hoc de bonis collatis vobis a Deo, pias eleemosynas et grata charitatis subsidia erogatis, ut per subventionem vestram opus incoeptum valeat consummari et vos per haec et alia bona, quae (Domino inspirante) feceritis ad aeternae

possitis felicitatis gaudia pervenire. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi omnibus vere poenitentibus et confessis, qui eis ad hoc manum porrexerint adiutricem quadraginta dies de iniuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Datum Lugduni V Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno quinto.

Hh. 2, 13; Empoli, 171; Torelli IV, 406; AA 17, 541-42; Potthast 12697.

67. 1247 30 Septembris *Quoniam ut ait.*

Indulgentia 40 dierum ut supra in civitate Faenza pro loco Bricinīs a quodam Hugolino Peccio concessa.

Universis christifidelibus etc. ut supra.

§ 1. Quoniam ut ait ut supra.

§ 2. Cum igitur sicut dilecti filii prior et fratres Eremitarum de Bricinīs Ordinis S. Augustini Fanensis dioecesis sua Nobis petitione monstrarunt, nobilis vir Hugolinus Pecci, civis Faventinus, ad construendam ad opus ipsorum quandam ecclesiam, domos et officinas suis usibus opportunas, eis quemdam locum concesserit intuitu pietatis et [cum] ad id propriae sibi non suppetant facultates, universitatem vestram etc. ut supra.

Datum Lugduni pridie Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno quinto.

Torelli IV, 407.

68. 1248 16 Aprilis *Cum sicut.*

Membri « Congregationis Luccanae » cum sede in gremio de Lubecavo regula vitae a visitatoribus Ord. S. Augustini imposita non tenentur.

Dilectis filiis prioribus et fratribus Eremitarum de Lupocavo Ordinis S. Augustini, Lucanensis dioecesis, Salutem etc.

Cum sicut accepimus a nonnullis prioribus vel visitatoribus Ordinis S. Augustini super procurandis negotiis eiusdem Ordinis et

visitationibus faciendis sitis pluries hactenus, licet debiles corpore, aggravati, Nos volentes vobis in posterum a simili gravamine praecavere pro eo ut quietum Domino possitis impendere famulatum, vestris supplicationibus inclinati devotioni vestrae, ut de caetero ad susceptionem visitationum et procurationum huiusmodi a quoquam compelli non possitis inviti et quod de loco ad locum non transfretimini contra vestrae beneplacitum voluntatis, auctoritate vobis praesentium duximus concedendum.

Nulli ergo etc.

Datum Lugduni XVI Kalendas Maii, Pontificatus nostri anno quinto.

Reg. Vat. 21, f. 534v; Berger 3909.

69. 1248 4 Julii

Circa opera pietatis.

Archiepiscopi, Episcopi etc. rogantur ne questuam Bricinīs inhibeant.

Venerabilibus fratribus Archiepiscopis et Episcopis et dilectis filiis Decanis, Archidiaconis et aliis ecclesiasticis praelatis, ad quos litterae istae pervenerint, Salutem et Apostolicam benedictionem.

Circa opera pietatis non credimus vos invenire difficiles, ad quae teneamini per vos ipsos. Rogamus itaque sinceritatem vestram et hortamur attente, per Apostolica vobis scripta districte praecipiendo mandantes, quatenus dilectos filios fratres Eremitarum de Bricinīs Ordinis S. Augustini, qui divinis obsequiis insistentes non habeant unde valeant sustentari pro divina et nostra reverentia commendatos habentes, eis, cum ipsi vel eorum nuntii ad partes vestras accesserint, non inferatis nec permittatis super eleemosynis colligendis ad sustentationem ipsorum ab aliquibus inferri molestiam aliquam vel gravamen, ita quod ex hoc praeter divinae retributionis meritum possitis a Nobis non immerito commendari.

Datum Lugduni IV Nonas Julii, Pontificatus nostri anno sexto.

Empoli 171-72; Torelli IV, 410-11; Hh. 2, 14; Potthast 12975; Schier, f. 15v; Colinas 52.

70. 1248 29 Julii

Dilecti filii Prior.

Card. Richardus Eremitis de Tuscia locum competentem in Urbe procurare debet.

Dilectio filio Richardo Sancti Angeli Diacono Cardinali, Campaniae Maritimaeque Rectori, Salutem etc.

Dilecti filii Prior et fratres Eremitarum in Tuscia Ordinis S. Augustini, Nobis humiliter supplicarunt, ut, cum contigerit eis ut pro utilitate ipsius Ordinis ad Urbem frequenter accedere, nec habeant ibi locum, ubi possint commode et honeste manere, providere super hoc eis de solita misericordia curaremus.

Nos igitur eorum honestis supplicationibus inclinati discretioni tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eisdem ibidem pro nostra et Apostolicae Sedis reverentia de loco competenti absque cuiusquam praeiudicio providere procures, sicut eis et ipsorum Ordine videris expedire.

Datum Lugduni IV Kal. Augusti Pont. nostri anno sexto.

Torelli IV, 411; AA 9 (1921) 72; Colinas, 53.

71. 1248 30 Julii

Pio vestro collegio.

Fratres Eremitae divinum officium, excepto psalterio, secundum morem Ecclesiae Romanae recitare debent et si cum aliis (Ordinis diversi) officium recitaverint minime proprium dicere tenentur.

Dilectis filiis Priori Generali et universis fratribus Eremitarum OSA in Tuscia, Salutem etc.

Pio vestro collegio, quod sibi libenter thesaurum quietae conscientiae thesaurizat, id gratiae digne concedimus, quod ab eo fructum mentis excutiat et ipsum in spiritus tranquillitate disponat.

Vestrae itaque precibus devotionis inducti, ut observantia moderni divini officii, quod in breviariis vestris exacta diligentia correctum a vobis ex statuto Regulae vestrae iuxta Ecclesiae Romanae morem, excepto psalterio, celebrare debetis, sitis contenti perpetuo; necnon, ut si aliqui vestrum divino intersint officio cum aliis celebrantes, tunc illud eis sufficiat et ad dicendum officium proprium minime teneantur, auctoritate vobis praesentium indulgemus.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Lugduni III Kal. Augusti Pont. nostri anno sexto.

Hh. 2, 14; Torelli IV, p. 412; Empoli, p. 172; Potthast 12991; Schier, f. 16; Colinas, 54.

72. 1248 13 Augusti *Ne pro eo quod.*

*Episcopi non se immisceant in electione priorum.
Hoc mandatum valet pro eremitis in Tuscia, Lombardia, Romandiola, Hispania, Francia et Anglia.*

Dilectis filiis... Priori generali et fratribus eremitarum Ord. S. Augustini in Tuscia (et indicatur posteriori manu etiam : in Lombardia, Romandiola (= Janbonitis), Provincia, Hispania, Francia et Anglia).

Ne pro eo quod dioecesanis vestris debitam oboedientiam et reverentiam exhibetis, institutiones vestri Ordinis subverti contingat, vobis auctoritate praesentium indulgemus, ut sic vestris episcopis huiusmodi oboedientiam et reverentiam impendatis, quod maxime circa institutionem et destitutionem priorum vestrorum salva sint eiusdem Ordinis instituta, per Sedem Apostolicam confirmata.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Lugduni Idibus Augusti Pont. nostri anno sexto.

Schier, f. 16 (in margine).

73. 1249 7 Decembris *Dilecti filii prior et fratres.*

Card. Octavianus debet episcopum Bononiensem compellere ut unionem domus S. Mariae Magdalenae in Valle de Petra cum Ordine Eremitarum de Brictinis non plus obsistat, quia consuetudines Brictinorum arctiores sunt.

Dilecto filio O(ctaviano) Sanctae Mariae in Via Lata Diacono Cardinali Apostolicae Sedis Legato, Salutem etc.

§ 1. Dilecti filii prior et fratres Eremitarum de Brictinis Ordinis S. Augustini Fanensis dioecesis Nobis exponere curaverunt, quod cum Prior et fratres domus S. Mariae Magdalenae de Valle Petrae Ordinis S. Benedicti, Bononiensis dioecesis incorporari eorundem Eremitarum domui et Ordini affectarent, tibi direximus scripta nostra, ut venerabilem fratrem nostrum Bononiensem episcopum monere ac inducere procurares quod fratres dictae domus S. Mariae Magda-

lenae Ordini unire [ac] domui dictorum Eremitarum studeret, sed eodem episcopo a te super hoc monito diligenter, id non posse propter diversitatem Ordinum asserente, ad supplicationem eorundem prioris et fratrum Eremitarum asserentium quod ipsi propter constitutiones eorum Ordini editas longe arctioribus quam dicti fratres S. Mariae Magdalenae observantiis astringuntur; iterato tibi nostris dedimus litteris in mandatis, ut si Ordinem praedictorum Eremitarum Ordine fratrum eorundem S. Mariae Magdalenae ex constitutionum additione, tibi arctiorem esse constaret, super incorporatione sive unione praedictis, praefati episcopi requisito assensu et ipsius in omnibus iure salvo, dispensative procederes, prout videret tua circumspectio expedire, et licet huiusmodi negotium dilecto filio magistro Ubaldo, subdiacono et capellano nostro, duxeris committendum, in ipso tamen nullus habitus est processus. Quare praefati prior et fratres Eremitarum Nobis humiliter supplicarunt, ut ne in ipsorum praeiudicium, factum huiusmodi diutius proteletur, incorporationem sive unionem praedictam fieri de benignitate Sedis Apostolicae mandaremus.

§ 2. Quocirca discretioni tuae per iterata scripta mandamus, quatenus super incorporatione sive unione praefatis procedas iuxta traditam tibi formam; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

Datum Lugduni VII Idus Decembris, Pontificatus nostri anno septimo.

Hh. 2, 15; Empoli, 172; Torelli IV, 415.

74. 1250 27 Junii

Operis evidentia.

Fratres Eremitae de Tuscia ad conventum S. Mariae de Populo de Urbe, antea Ord. Fratrum Minorum, accedere possunt.

Dilectio filio Stephano, tituli S. Mariae Transtiberim presbytero Cardinali, Vicario.

Operis evidentia declarante quod dilecti filii fratres Eremitae de Tuscia, Ordinis S. Augustini, ad hoc frequenter invigilant ut divinae placeant maiestatis oculis et sibi ac aliis gloriam perpetuae claritatis acquirant, Sedis Apostolicae delectabile redditur ut ipsos opportunis temporibus gloriosi favoris affluentia prosequatur. Cum, itaque, firma sit Nobis in Domino fiducia quod per eosdem fratres,

si plantentur in Urbe per apostolici favoris auxilium, multiplex inde ad honorem Ecclesiae proveniat utilitas animarum ; mandamus quatenus, postquam dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum in Urbe commorantibus Monasterium S. Mariae de Capitolio per Venerabilem fratrem nostrum episcopum Ostiensem (Raynerium) et te, iuxta directi ei et tibi super hoc mandati nostri tenorem, fuerit assignatum, tu dictis eremitis ecclesiam S. Mariae de Populo cum omnibus domibus, iuribus ac pertinentiis suis, tam cito auctoritate nostra conferre et assignare procures, dirigendo circa ipsos illius benevolentiae studium per quod in observantia mandatorum Domini iuxta ipsorum pia desideria libere valeant prosperari, maxime cum dilectus filius Joannis, tituli S. Laurentii in Lucina presbyter Cardinalis, in cuius parochia ecclesia memorata consistit, ducat acceptum ut praedicti eremitae ipsam libere consequantur. Contradictores autem, si qui fuerint, vel rebelles mandato praedicto per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, compescendo.

Locum, data etc. in Formulario Joannis XXII omittuntur.
Cf. Potthast 14002.

AA 9 (1922) 72.

75. 1250 21 Julii

Quia ex Apostolici cura.

Eiusdem tenoris bullae superioris citatae, 19 Aprilis 1244, ac eisdem destinatae.

Datum Lugduni XII Kal. Aug. Pont. nostri anno octavo.

Hh. 2, 14 bis; Empoli, 173; Torelli IV, 438; Potthast 14017; Schier, f. 16v; Colinas, 55.

76. 1250 23 Augusti

Quia ex Apostolici cura.

Eiusdem tenoris ut supra, sed cum additione: candidatos censuris ecclesiasticis adstrictos absolvere possunt, quia per simplicitatem et iuris ignorantiam incurserunt, quia divina in hoc stato celebraverunt.

Datum Lugduni X Kal. Sept. Pont. nostri anno octavo.

Berger 4807 (textus completus autem non datur).

77. 1250 23 Augusti

Canonica constitutione cavetur.

Extensio constitutionis generalis de appellatione ad Eremitas de Tuscia: Delinquentes appellent

ut alii in abbates et episcopos, qui causam examinent ac iudicent, sed non in Papam, nisi in casibus magni momenti.

Dilectis filiis... Priori et fratribus eremitis Ord. S. Augustini in Tuscia, Salutem etc.

Canonica constitutione cavetur, quod monachi et canonici regulares quocumque modo se percusserint, non sint ad Apostolicam Sedem mittendi, sed secundum discretionem et providentiam sui abbatis disciplinae subdantur. Quod si abbatis discretio ad eorum correctionem non sufficit, providentia est dioecesani episcopi adhibenda, nisi excessus difficilis fuerit et enormis, propter quem merito sit ad Romanam Ecclesiam recursus habendus. Nos ergo ad vos statutum huiusmodi duximus extendendum, auctoritate Apostolica statuentes ut in tali casu, nisi maioris sit providentia requirenda, per te, fili Prior, fratribus vestris absolutionis beneficium impendatur.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Lugduni II Kal. Augusti Pont. nostri anno octavo.

Hh. 2, 16; Berger 4808; Schier, f. 17.

78. 1250 7 Septembris *Ex parte tua.*

Dispensatio super delatione baculi durante bello generali grassante. Eremitis Johannis Boni.

Dilectio filio Priori Generali Ordinis fratrum Eremitarum, Salutem etc.

Ex parte tua et aliorum priorum et fratrum sui Ordinis fuit Nobis humiliter supplicatum, ut cum quilibet ipsorum, tam ex institutione ipsius Ordinis quam etiam ex antiqua consuetudine, deferre baculum, quocumque iverit, in suis manibus teneatur; et plerumque cum ad civitates, villas et castra eos devenire contingit, propter malitiam temporis occasione ipsius baculi exploratores a locorum hominibus reputentur; propter quod nonnumquam in personis et rebus eorum magnum perferunt detrimentum, providere super hoc eis de benignitate apostolica curaremus.

Quocirca discretionis tuae praesentium auctoritate concedimus ut generali guerra durante super usu baculi praedicti disponas et ordines, prout noveris melius expedire.

Datum Lugduni VII Idus Septembris Pontificatus nostri anno octavo.

Torelli IV, 439; Sch'er, f. 17 (in data 5 Septembris (Nonis Sept.); Colinas, 56.

79. 1250 17 Septembris Quae omnium Conditoris.

Eiusdem tenoris bullae 13 Martii 1235, exceptis:

§ 2. loco : exceptis positis in necessitate fratribus, *legitur* : exceptis minutis in necessitate fratribus.

§ 10. loco : statutum ipsum auctoritate Apostolica confirmamus, *legitur* : statutum huiusmodi ad instar felicitis recordationis Gregorii Papae praedecessoris nostri auctoritate Apostolica confirmamus etc.

Datum Lugduni XV Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno octavo.

Hh. 2, 17; Empoli, 174; Torelli IV, 442.

80. 1250 20 Septembris Devotionis augmentum.

Eremitae S. Eucharistiam in locis et oratoriis conservare possunt et ibi S. Missam et alia divina officia celebrare, omni iure parochiali sc. circa oblationes et decimas etc. parochialibus ecclesiis reservato.

Dilectis filiis Priori et fratribus Eremitis Ord. S. Augustini, Salutem etc.

Devotionis augmentum vobis (Deo propitio) provenire confidimus, si super iis quae pie cupitis, Nos benignos ad gratiam habeatis.

Hinc est, quod Nos humilitatis vestrae precibus inclinati auctoritate vobis praesentium indulgemus, ut in locis et oratoriis vestris cum viatico altari possitis Missarum solemnias et alia divina officia celebrare, omni parochiali iure parochialibus ecclesiis reservato. Et ne de iure huiusmodi possit aliqua quaestio suboriri, illud circa oblationes, decimas et primitias intelligimus, quae a laicis solent ecclesiasticis exhiberi, quibus defraudari nolumus parochiales ecclesias occasione indulgentiae supradictae.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Lugduni XII Kal. Octobris Pont. nostri anno octavo.

Empoli (inserta), 27; Torelli IV, 442; Potthast 14060; Schier, f. 17; Berger, 4832.

81. 1250 20 Septembris *Solet annuere.*

Confirmatio donationis ecclesiae S. Mariae de Monte Sancto a Gerardo, electo Firmano, factae Briclinis.

Dilectis priori et fratribus heremitarum de Briclinis, Fanensis dioecesis.

Solet annuere Sedes Apostolica piis votis et honestis precibus favorem benevolum impertiri.

Vestra sane Nobis exhibita petitio continebat, quod dilectus filius G(erardus) Firmanus electus ecclesiam S. Mariae de Montesanto suae dioecesis ad suam mensam spectantem cum domibus et omnibus pertinentiis suis vobis in perpetuum pia et provida liberalitate concessit, prout in instrumento confecto exinde plenius perspeximus contineri. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati concessionem huiusmodi ratam et gratam habentes eam auctoritate Apostolica confirmamus et praesentis scripti patrocinio communimus.

Tenorem instrumenti praedicti facientes inseri praesentibus ad cautelam :

In nomine Santissimae et Individuae Trinitatis, a Nativitate anno Domini MCCL, die secundo intrante Julio, indictione VIII, tempore Innocentii Papae IIII, actum Cinguli in domo filiorum Hugolini de Giliis, praesentibus Gentile de Revellonis, Conraduccio de Aquila, Armandino de Auxano, domno Angelo priore de Trevisano et Accurimbono, Hugolini de Giliis testibus rogatis.

Domnus Gerardus, electus Firmanus, volens fratribus Ordinis S. Augustini de Brettino gratiam facere specialem, ecclesiam S. Mariae de Montesanto suae dioecesis pertinentem ad ipsum cum domibus, introitibus et exitibus suis et omnibus circumstantiis ipsius ecclesiae et domorum et platearum, onerum pertinentium ad ipsam ecclesiam in ipso Castro Montisanti quoad situm loci in aedificiis, domibus, plateis, hortis et in quolibet situ platearum eisdem fratribus et Ordini eorum in perpetuum pia et provida liberalitate contulit et concessit, ut de ipsa ecclesia, domibus, plateis omnibusque praedic-

tis positus intus in ipso castro. De caetero faciant et disponant sicut de ipsorum processit voluntate. Ad maiorem vero cautelam viros religiosos fratrem Benignum et fratrem Rainaldum nomine prioris dicti Ordinis totiusque Ordinis ipsius de ipsa ecclesia cum praedictis omnibus per biretum suum liberaliter investivit.

Et ego Nicolaus Firmagensis imperiali auctoritate notarius et nunc dicti domni electi de mandato ipsius domini et etiam rogatu scripsi et publicavi.

Nulli ergo etc.

Datum Lugduni XII Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno octavo.

Berger 4836; Reg. Vat. 22, f. 16 (88).

Benignus A. L. VAN LUIJK, O. E. S. A.